

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyē bālakāṇḍē

॥ śrī sītāvivāha sargāḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ

śrīmatē rāmānujāya namaḥ

śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ

॥ śrī sītāvivāha sargāḥ ॥

tamuktavantam vaidēham viśvāmitrō mahāmuniḥ |

uvāca vacanam vīram vasiṣṭhasahitō nṛpam ॥ 1 ॥

acintyānyapramēyāṇi kulāni narapuṅgava |

ikṣvākūṇām vidēhānām naiṣām tulyō'sti kaścana ॥ 2 ॥

sadṛśō dharmasambandhaḥ sadṛśō rūpasampadā |

rāmalakṣmaṇayō rājan sītā cōrmilayā saha ॥ 3 ॥

vaktavyam ca naraśrēṣṭha śrūyatām vacanam mama |

bhrātā yavīyān dharmajña ēṣa rājā kuśadhvajah ॥ 4 ॥

asya dharmātmanō rājan rūpēṇāpratimam bhuvi |

sutādvayam naraśrēṣṭha patnyartham varayāmahē ॥ 5 ॥

bharatasya kumārasya śatrughnasya ca dhīmataḥ |

varayē tē sutē rājamstayōrarthē mahātmanōḥ ॥ 6 ॥

putrā daśarathasyēmē rūpayauvanaśālinah |

lōkapālasamāḥ sarvē dēvatulyaparākramāḥ ॥ 7 ॥

ubhayōrapi rājēndra sambandhēnānubadhyatām |

ikṣvākukulamavyagram bhavataḥ puṇyakarmaṇah ॥ 8 ॥

viśvāmitravacaḥ śrutvā vasiṣṭhasya matē tadā |

janakah prāñjalirvākyamuvāca munipuṅgavau ॥ 9 ॥

kulaṃ dhanyamidaṃ manyē yēṣāṃ tau munipuṅgavau |
sadṛśaṃ kulasambandhaṃ yadājñāpayataḥ svayam || 10 ||

ēvaṃ bhavatu bhadraṃ vaḥ kuśadhvajasutē imē |
patnyau bhajētāṃ sahitaḥ śatrughnabharatāvubhau || 11 ||

ēkāhnā rājaputrīṇāṃ catasṛṇāṃ mahāmunē |
pāṇīn gṛhṇantu catvārō rājaputrā mahābalāḥ || 12 ||

uttarē divasē brahman phalgunībhyāṃ manīṣiṇaḥ |
vaivāhikaṃ praśaṃsanti bhagō yatra prajāpatiḥ || 13 ||

ēvamuktvā vacaḥ saumyaṃ pratyutthāya kṛtāñjaliḥ |
ubhau munivarau rājā janakō vākyamabravīt || 14 ||

parō dharmāḥ kṛtō mahyaṃ śiṣyō'smi bhavatōstathā |
imānyāsanamukhyāni āsyatāṃ munipuṅgavau || 15 ||

yathā daśarathasyēyaṃ tathāyōdhyā purī mama |
prabhutvē nāsti sandēhō yathārhaṃ kartumarhatha || 16 ||

tathā bruvati vaidēhē janakē raghunandanaḥ |
rājā daśarathō hṛṣṭaḥ pratyuvāca mahīpatim || 17 ||

yuvāmasaṅkhyēyaguṇau bhrātarau mithilēśvarau |
ṛṣayō rājasaṅghāśca bhavadbhyāmabhipūjitāḥ || 18 ||

svasti prāpnuhi bhadraṃ tē gamiṣyāmaḥ svamālayam |
śrāddhakarmāṇi vidhivadvidhāsyā iti cābravīt || 19 ||

tamāprṣṭvā narapatiṃ rājā daśarathastadā |
munīndrau tau puraskṛtya jagāmāśu mahāyaśāḥ || 20 ||

sa gatvā nilayaṃ rājā śrāddhaṃ kṛtvā vidhānataḥ |
prabhātē kālyamutthāya cakrē gōdānamuttamam || 21 ||

gavāṃ śatasahasraṃ ca brāhmaṇēbhyō narādhipaḥ |
ēkaikaśō dadau rājā putrānuddīśya dharmataḥ || 22 ||

suvarṇaśṛṅgyaḥ sampannāḥ savatsāḥ kāmasyadōhanāḥ |
gavāṃ śatasahasrāṇi catvāri puruṣarṣabhaḥ || 23 ||

vittamanyacca subahu dvijēbhyō raghunandanaḥ |
dadau gōdānamuddīśya putrāṇāṃ putravatsalaḥ || 24 ||

sa sutaiḥ kṛtagōdānairvṛtaḥ sannṛpatistadā |
lōkapālairivābhāti vṛtaḥ saumyaḥ prajāpatiḥ || 25 ||

yasmiṃstu divasē rājā cakrē gōdānamuttamam |
tasmiṃstu divasē vīrō yudhājīt samupēyivān || 26 ||

putraḥ kēkayarājasya sākṣādbharatamātulaḥ |
dr̥ṣṭvā pr̥ṣṭvā ca kuśalaṃ rājānamidamabravīt || 27 ||

kēkayādhipatī rājā snēhāt kuśalamabravīt |
yēṣāṃ kuśalakāmō'si tēṣāṃ sampratyanāmayam || 28 ||

svasrīyaṃ mama rājendra draṣṭukāmō mahīpatiḥ |
tadarthamupayātō'hamayōdhyāṃ raghunandana || 29 ||

śrutvā tvahamayōdhyāyāṃ vivāhārthaṃ tavātmajān |
mithilāmupayātāmstu tvayā saha mahīpatē || 30 ||

tvarayābhyupayātō'haṃ draṣṭukāmaḥ svasuḥ sutam |
atha rājā daśarathaḥ priyātithimupasthitam || 31 ||

dr̥ṣṭvā paramasatkāraiḥ pūjanārhamapūjayat |
tatastāmuṣitō rātriṃ saha putrairmahātmabhiḥ || 32 ||

prabhātē punarutthāya kṛtvā karmāṇi tattvavit |
r̥ṣīmstadā puraskṛtya yajñavāṭamupāgamat || 33 ||

yuktē muhūrtē vijayē sarvābharaṇabhūṣitaiḥ |
bhrātr̥bhiḥ sahitō rāmaḥ kṛtakautukamaṅgalaḥ || 34 ||

vasiṣṭhaṃ purataḥ kṛtvā maharṣīnaparānapi |
vasiṣṭhō bhagavānētya vaidēhamidamabravīt || 35 ||

rājā daśarathō rājan kṛtakautukamaṅgalaiḥ |
putrairnaravaraśrēṣṭhō dātāramabhikāṅkṣatē || 36 ||

dātṛpratigrahītr̥bhyāṃ sarvārthāḥ sambhavanti hi |
svadharmaṃ pratipadyasva kṛtvā vaivāhyamuttamam || 37 ||

ityuktaḥ paramōdārō vasiṣṭhēna mahātmanā |
pratyuvāca mahātējā vākyam paramadharmavit || 38 ||

kaḥ sthitaḥ pratihārō mē kasyājñāṃ sampratīkṣatē |
svagr̥hē kō vicārō'sti yathā rājyamidaṃ tava || 39 ||

kṛtakautukasarvasvā vēdimūlamupāgatāḥ |
mama kanyā muniśrēṣṭha dīptā vahnērivārciṣaḥ || 40 ||

sadyō'haṃ tvatpratīkṣō'smi vēdyāmasyāṃ pratiṣṭhitaḥ |
avighnaṃ kriyatāṃ sarvaṃ kimarthaṃ hi vilambyatē || 41 ||

tad vākyam janakēnōktaṃ śrutvā daśarathastadā |
pravēśayāmāsa sutān sarvānr̥ṣigaṇānapi || 42 ||

tatō rājā vidēhānāṃ vasiṣṭhamidamabravīt |
kārayasva ṛṣē sarvāmṛṣibhiḥ saha dhārmika || 43 ||

rāmasya lōkarāmasya kriyāṃ vaivāhikīṃ prabhō |
tathētyuktvā tu janakam vasiṣṭhō bhagavānṛṣiḥ || 44 ||

viśvāmitram puraskṛtya śatānandaṃ ca dhārmikam |
prapāmadhyē tu vidhivad vēdiṃ kṛtvā mahātapāḥ || 45 ||

alañcakāra tāṃ vēdiṃ gandhapuṣpaiḥ samantataḥ |
suvarṇapālikābhiṣca citrakumbhaiṣca sāṅkuraiḥ || 46 ||

aṅkurāḍhyaiḥ śarāvaiṣca dhūpapātraiḥ sadhūpakaiḥ |
śaṅkhapātraiḥ sruvaiḥ sragbhiḥ pātrairarghyādipūjitaiḥ || 47 ||

lājapūrṇaiṣca pātrībhirakṣatairapi saṃskṛtaiḥ |
darbhaiḥ samaiḥ samāstīrya vidhivanmantrapūrvakam || 48 ||

agnimādhāya taṃ vēdyāṃ vidhimantrapuraskṛtam |
juhāvāgnau mahātējā vasiṣṭhō munipuṅgavaḥ || 49 ||

tataḥ sītāṃ samānīya sarvābharaṇabhūṣitām |
samakṣamagnēḥ saṃsthāpya rāghavābhimukhē tadā || 50 ||

abravījjanakō rājā kausalyānandavardhanam |
iyam sītā mama sutā sahadharmacarī tava || 51 ||

pratiḥcha caināṃ bhadram tē pāṇiṃ grhṇīṣva pāṇinā |
pativratā mahābhāgā chāyēvānugatā sadā || 52 ||

ityuktvā prākṣipad rājā mantrapūtaṃ jalam tadā |
sādhūsādhviti dēvānāmṛṣiṇām vadatām tadā || 53 ||

dēvadundubhinirghōṣaḥ puṣpavarṣō mahānabhūt |
ēvaṃ dattvā sutāṃ sītāṃ mantrōdakapuraskṛtām || 54 ||

abravījjanakō rājā harṣēṇābhipariplutaḥ |
lakṣmaṇāgaccha bhadraṃ tē ūrmilāmudyatāṃ mayā || 55 ||

praticcha pāṇiṃ grhṇīṣva mā bhūt kālasya paryayaḥ |
tamēvamuktvā janakō bharataṃ cābhyabhāṣata || 56 ||

grhāṇa pāṇiṃ māṇḍavyāḥ pāṇinā raghunandana |
śatrughnaṃ cāpi dharmātmā abravīnmithilēśvaraḥ || 57 ||

śrutakīrtērmahābāhō pāṇiṃ grhṇīṣva pāṇinā |
sarvē bhavantaḥ saumyāśca sarvē sucaritavratāḥ || 58 ||

patnībhiḥ santu kākutsthā mā bhūt kālasya paryayaḥ |
janakasya vacaḥ śrutvā pāṇiṃ pāṇibhirasprśan || 59 ||

catvārastē catasṛṇāṃ vasiṣṭhasya matē sthitāḥ |
agniṃ pradakṣiṇaṃ kṛtvā vēdiṃ rājānamēva ca || 60 ||

ṛṣiṃścāpi mahātmānaḥ sahabhāryā raghūdvaḥ |
yathōktēna tataścakrurvivāhaṃ vidhipūrvakam || 61 ||

puṣpavrṣṭirmahatyāsīdantarikṣāt subhāsvarā |
divyadundubhinirghōṣairgītavāditranissvanaiḥ || 62 ||

nanṛtuścāpsaraḥ saṅghā gandharvāśca jaguḥ kalam |
vivāhē raghumukhyānāṃ tadadbhutamadṛśyata || 63 ||

īdṛśē vartamānē tu tūryōdghuṣṭanināditē |
triragniṃ tē parikramya ūhurbhāryā mahaujasaḥ || 64 ||

athōpakāryaṃ jagmustē sabhāryā raghunandanāḥ |
rājāpyanuyayau paśyan sarṣisaṅghaḥ sabāndhavaḥ || 65 ||

|| iti śrī sītāvivāha sargāḥ samāptāḥ ||